

TAVUKÇULUKTA SINIRLI YEMLEME

Bülent PEKERTEN

Zamanımızda tavukçuluk endüstrisi hızlı adımlarla ilerlemekte, en iyi, en bilimsel yöntemlere yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmaların amacı yumurta tavukçuluğunda ya yemleme maliyetini azaltmak veya yumurta verimini arttırmak yada ikisini birden başarmaktır.

İkinci dünya savaşı sıralarındaki yem kıtlığı, tavukların gelişme çağındaki yem tüketimini sınırlama yöntemleri üzerinde yapılan deneysel çalışmalara hız vermiştir. Elde edilen sonuçlara göre yumurta tavuklarına yetiştirme veya gelişme devresi diyebileceğimiz yumurtlama devresinden önceki devrede uygulanan sınırlı yemleme hayvanlar üzerinde olumlu etkiler yapmaktadır. Gelişme devresinde normal yemlenenlere göre sınırlı yemlenen hayvanlarda görülen bu olumlu etkileri şu şekilde sıralayabiliriz:

1 — Gelişme devresi sonunda hayvanlar daha hafif olmaktadır.

2 — Cinsi olgunluk gecikmektedir.

3 — Cinsi olgunluğa kadar tüketilen yem miktarı normal ve sınırları yemlemede farketmemekle birlikte sınırlı yem verilerek yumurta devresine gelmiş hayvanların bu devrede tükettikleri yem miktarı az olmaktadır.

4 — Sınırlı yemlenen hayvanlarda gelişme devresinde ölüm çok, normal yemlenenlerde az, yumurtlama devresinde ise daha önce sınırlı yem yedirilmiş hayvanlarda az, normal yemlenmiş hayvanlarda daha çoktur. Gelişme ve yumurta devresi dediğimiz her iki devrenin toplam ölüm miktarlarını dikkate alırsak, sınırlı yemlenenler daha avantajlı durumdadır. Zaten istenen de yumurtlama devresinde ölümlerin az olmasıdır.

5 — Sınırlı yemlenen hayvanlar yumurtaya geçtiklerinde daha fazla verim vermektelerdir.

6 — Gelişme devresinde sınırlı yemlenen hayvanların, verim devresinde daha ağır yumurta verdikleri birçok araştırmacı tarafından ileri sürülmektedir.

7 — Broiler yetiştiriciliğinde gerek parent-stock'ların gerekse pazarlanacak piliçlerin beslenmesinde sınırlı yemleme; birincisinde yumurta verimi, ikincisinde de hayvanın fazla yağlanmaması yönünden olumlu etkiler yapmaktadır.

Yararları yukarıda belirtilen sınırlı yemleme yöntemlerini de şöyle sıralıyabiliriz:

- 1 — Yemleme süresini sınırlama veya başka bir deyimle belli bir zaman aralığında yemleme.
- 2 — Yem miktarını sınırlama (Kantitatif yem sınırlaması).
- 3 — Düşük enerjili karmalar kullanma.
- 4 — Karmada proteinin sınırlanması.

Yemleme süresini sınırlama: Bu yöntem günde hayvanlara belli zaman aralıklarında yem yedirerek veya haftada bir gün atlanarak 6 gün yem vermek şeklinde uygulanmaktadır. Bu ikisinin birleştirilmesi ile de kombine bir yöntem ortaya çıkmıştır. Fakat hayvanlar kısa sürede bu belli zaman aralıklarında ihtiyaçları kadar yemi tüketmeyi öğrenmekte ve kursakları normalinden daha büyük olmaktadır.

Yem miktarını sınırlama: Bu yöntemin uygulanması, normal yem tüketimi göz önüne alınarak hayvanlara miktar olarak bu tüketimin altındaki bir düzeyde yem vermekle olur. Pratik ve uygulanması kolay bir yöntemdir.

Düşük enerjili karmalar kullanma: Karma yemlere veya sanayi yemlerine, besin maddelerinin alımında her hangi bir sınırlama yapmak amacı ile düşük enerjili yemler fazla miktarlarda karıştırılır. Böylece yemin toplam enerjisi azaltılmış olur. Fakat bu yol hayvanlar serbest yemlendiğinde yem tüketiminin ve yetiştirme masraflarının artmasına neden olur ki pratik bir yol olarak önerilmez.

Karmada proteinin sınırlanması: Toplam protein veya bir yada birkaç aminoasit bakımından eksik olarak hazırlanan karmalar hayvanlara verildiğinde yine bir yem sınırlaması söz konusudur. Bu yöntem uygulandığında yukarıda sayılan olumlu etkileri meydana getirmekle beraber bazen kanibalizme ve bacaklarda zayıflığa da yol açmaktadır. Kantitatif yem sınırlamasına göre uygulama yönünden daha az pratik bir yöntemdir.

Buraya kadar sınırlı yemleme konusunda çok kısa olarak açıklanmaya çalışılan noktalar, konunun önemi ve uygulanma şekli yönünden genel bir bilgi niteliği taşımaktadır. Derginin gelecek sayılarında, bu ve benzeri konularda daha ayrıntılı bilgiler verilecektir.